

ԲԱՏՈՒԱՅԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՂԱՆԴԻ ՀԱՆԴԵՍԸ

Այս տարուան կաղանդի տօնը յիշատակալից օր մը եղաւ Բատուայի Հայ Ուսանողութեանս համար՝ որ կը տօնէր յիշատակը աղետալի դարերուն որոնք կ'անցնէին 1918-ի հետ, և մեծ դարագլուխին՝ որ Նոր-Տարին կը բերէր իր հետ:

Ազգային շունչով կազմակերպուած այս հանդէսը շատ շքեղ կերպով տօնուեցաւ: Կը նախագահէր անոր իրրէ ներկայացուցիչ Մխիթարեան Միարանութենէ՝ վեր. Հ. Սահակ Տէր-Մովսէսեան:

Նուրբ ճաշակով պատրաստուած էր ծաղկալից սեղան մը:

Միջավայրը զուտ հայկական էր ուր կը տիրէր ազգային հոգին և ազգային լեզուն: Ուսանողական նուազախումբը կը զուարթացնէր հանդէսը զանազան կտորներով: Երգուեցաւ եռանդազին «Բամ. փորոտան»-ը և ուրիշ ազգային տաղեր ու քայլերգներ, որոնք այս անգամ աւելի խանդավառ դուրս կուգային մեր կուրծքերէն:

Յարգանք և երախտիք՝ կը շարժէին մեր հոգիները դէպի մեր հին և նոր գործիչները, որոնք դարերու արկածալից յեղաշրջումներու մէջ, անխախտ պահեցին տոհմային ամէն աւանդութիւն, և ապահովեցին հայութեան վերջնական փրկութիւնը:

Ուսանողական միութեան գրեթէ ամէն անդամ այս առթիւ բաժակաճառ մը խօսեցաւ զանազան ներշնչումներէ առաջ նորդուած, Յիշատակութեան արժանի է մասնաւորապէս Միութեանս Ատենապետ Պ. Պապկեանի ճառը որ Միութեանս աւետարանը շնորհակալ եղաւ վեր. Հօր յարգոյ ներկայութեան, և երախտեաց թարգման եղաւ բոլոր Մխիթարեան հայրերուն ու Բարերարաց Մուրատի և Ռաֆայելի. ապահովելով որ Միութիւնս իր սրտին մէջ վառ պիտի պահէ անոնց անմահ յիշատակը, և անոնց ուխտը իրագործող տարր մը պիտի

ըլլայ, թէ՛ իր ներկայ գոյութեան միջոց և թէ՛ ապագայ ազգագուտ ձեռնարկներու մէջ, երբ գիտութեամբ դեռ աւելի լուսաւորուի իւրաքանչիւր ընկերի միտքը:

Ատենապետի ուղերձը կ'արձագանգէ ամէնուն սրտերու մէջ: Ապա Մաթոսեան, Զիւրեքեան, Արփիարեան, Փիլիպպոսեան և այլք իրենց արձակ կամ ոտանաւոր գրութիւններով կը հաստատեն Ատենապետի խօսքերը, թէ իրենց մտքերն ու հոգիները պիտի ձգտին միակ մեծ հայրենիքի մը՝ այն մաքուր հայրենիքին՝ որ Լուսաւորչին ու Մխիթար խաչալնեցու կայան մ'ըրին:

Յետոյ խօսքը ատաւ Պ. Մ. Խանպէկեան և խանդավառ շեշտով արտասանեց հետեւեալն.

Վեր. Հայր և Սիրելի ընկերներ,

Մինչև ցարդ մեզ համար բերկրանքի ո՛ր և է ցոյց եգերուած էր սև և տխուր երիզով մը, ու մենք կ'երգէինք դառնօրէն և զանգատող հոգեբանութեամբ՝

« Թէ հայրենեաց պսակադիր

Գողթան քնարը լուր են »,

ու անոնց հետ մեր կուսական քոյրերու քաղցրահնչիւն ձայներն՝ որոնք հայրենի բուրաստաններու մէջ կ'երգէին անմահութիւն և սէր մեր դիւցազններուն, մեր հերոսներուն: Մինչև մեր հայեացքը ձգած դէպի մեր Մայր Հայաստանը, սգաւոր կը տեսնէինք նէրա խոր վէրքերը, որոնք դառն էին այնպէս ինչպէս Գողգոթային վրայ խաչափայտին ստորոտը ողբացող Աստուածամօր դառնակսկիւծ վշտերը:

Սակայն այսօր ժամանակը եռանդոտ, գործունեայ խմորումը մտքերու, և նորաձոր աշխարհայեցողութիւններ արեւցուցեր են մեզ ամէնքս:

Այսօր ամէն տեղ պարզուած է իր վիթխարի բարախուճներով հայկազեան դրօշը որուն յաղթական և լայնարձակ ծածաւնումներուն ներքև յինկիզ-թանի և Լէնկ-թիմուրի վամբիր սերունդներու դարևոր անարդարութիւնները հարստաշարութիւնները և բռնութիւնները վերջապէս ոտնաւորիս ըրած, մեր ազգը կը քալէ իւր Ազա-

տուժեան ճանապարհէն ղէպի բարեկեցութեան նորանոր և վարդահեղել հորիզոնները:

Այս բուպէին, սիրելի ընկերներ, թող պահ մը մեր մտքերն ու հոգիները սաւառոնին հայրենի բարձրաւարդակներուն, արիւնոտ բլուրներուն ու հովիտներուն վրայէն, ուր մեր հանգարտ և իմաստուն ծերունիները մեր գորովալից հայրերն ու մայրերը մեր խոշտանգուած քոյրերը մեր մատաղ մանկիկները զոհուեցան հարիւր հազարներով, լուսաւորելու հայրենի խորանն իրենց սուրբ հոգիներով, ինչպէս յաւիտենական անշէջ կանթեղներ: Թարգանք անոնց:

Թարգանք մեր կամաւորներուն, որոնք ըմբռնած այս ճգնաժամի բուպէներու վեհութիւնը խոր կերպով քանդակեցին իրենց կուրծքերուն վրայ՝

« Գոնէ մեր կեանքը մահով յետ խենցիկ աշխարհ լռենք »:

Թարգանք մեր հին և նոր դիւցազներուն Հակայ Հայկէն Կարմիրն Վարդան, Վարդանէն Անդրանիկն Փաշ:

Թարգանք Աւարայրի դաշտին, Սամոյ լեռներուն և Սիրանայ սարերուն, ուր Պարսիկ կրակը և Տաճիկ սուսերն ու մահիկն այս երկու պատուհասներն հայութեան վերջի վերջոյ փշուրեցան իրենց պատուանդաններով միասին մեր տոհմային աւանդական և դարեւոր վրէժի սուրբ փոթորկէն, ու այսօր անոնց մոխիրներուն վրայ կը բարձրանայ լուսապայծառ Հայոց արփին:

Թող արթննան այժմ մեր վաղեմի աշուղները անմահացնելու վերածնունդն Հայոց:

Արդ ես կը նշմարեմ հրդեհումը այն մեծ կրակին՝ որ Մխիթարայ երկհարիւրամեայ երազն այսօր կ'արծաթծէ ամբողջ հայ սրտերուն մէջ, մինչ մեր բարերարաց Մուրատի և Ռափայելի անմահ հոգիները կը մրմնջեն մեզ անդրժիրմեան աշխարհէն — Ռաիբ հայ պատանի յօգուտ ազգութեան: Տես կը սպասեն քեզ աւերակներն Անիի: Տես կը սպասեն քեզ արդ ամա-

յացած յուրթի ափերն Արաքսի, Եփրատի և Տիգրիսի: Տես կը սպասեն քեզ Հայոց խոպանացած երբեմնի կանաչ լեռներն ու դաշտերը. ստեղծիբ հոն եռուզեռն երբեմնի որ կը կապէր արևելքն արևմուտքի հետ,

Որ լինի մերս Հայաստան
Շահաստանաց շահաստան:

Մեր բարերարաց փառաւոր անցեալովը ոգևորած դարձրենք պահ մ'ալ աչքերնիս երախտագիտական զգացումներով ղէպի այն վեհանձն հայուն՝ Պօղոս Կուպար փաշային որ այս համաշխարհային փոթորիկի անձկութեան օրերուն Նախախնամական ներշնչումով գիտցաւ ղեկավարել մեր փրկութեան նաւակը և առաջնորդել զայն ղէպի խաղաղ ափունքը Ազատութեան բնաշխարհին: Կեցցէ՛ ինքն և իւր զործն անմահ: Այսուհետև թող հնչեն մեր զանգակներն խնդագին Արագածէն ՏՏաւրոս, Աղթամարէն ի Ս. Ղազար, զի հասած է ժամն փրկութեան զարմին թորգումայ:

Կեցցեն Մխիթարեան Հայրերը,

Կեցցեն Հայ կամաւորները

Կեցցէ՛ Ազատն Հայաստան:

Այս զգացումներով խանդավառուած վերցնենք ուրիմն այս բաժակներն Հայ ազգի վերածնութեան և ի շնորհակալութիւն Հ. Սահակ վարդապետին որ պատուեց իւր ներկայութեամբ մեր համախմբութիւնն իբր ներկայացուցիչ Մխիթարեան Միաբանութեան:

Հազիւ ճառախօսն աւարտեց իւր ուղերձն Վ. Հայր նախագահն զեղեցիկ բաժակաճառով բացատրեց իւր վառ միտքը որ անած է հայ պատմութեամբ. հայրենասիրի ամենէն զգալուն ներշնչումներով, ցուցուց թէ որոնք են յոր Հայաստանի մը հանդէպ նոր սերունդին պարտքը. երաշխաւորելու համար ազգային գոյութիւնը, երբ զարբերու յառաջդիմութենէն զատ, մեր ազգը կը մտնէ քաղաքակիրթ ժողովուրդներու շարքին մէջ, վերստանձնելու այն դիրքը որ երկար ժամանակ մերժուեցաւ իրեն: Կը սիրէ յուսալ որ Մխիթարեան դատախարակութեամբ կըրթուած Մուրատ—Ռափայելեանի նոր սաները ազգասէր և գործունեայ մտքերու

զանգուածը պիտի ստեղծեն նոր շրջաններու մէջ նոր յառաջադիմութեան, ինչպէս հինները եղան առաջին ջահակիրները, Մխիթարեան կենսատու շողերը սփռելու հայրենիքի մէջ երբ հոն դեռ կը տիրէր ըսպաննող մթութիւնն:

Կը մաղթէ ամենուն մտային, ֆիզիքական քաջողութիւն, ուսմանց յառաջդիմութիւն և նպատակներու իրագործում:

Երբ ճառը կը վերջանար եռանդուն ծափերու մէջ, կը լուսէին մօտաւոր Ս. Անտոնի աշտարակէն խորհրդաւոր կէս գիշերին տաանուերկու դանդաղ հարուածները: Կը մեռնէր հին տարին և կ'անցնէր իր յաւիտենական լուսիքն մէջ, կը ծնէր հաշտութեան, եղբայրութեան և Ազատութեան Նոր-Տարին:

Մ. ԽԱՊԵՅԻՍ
Իժժկ. Ուսանող

Մուրաւ-Ռաֆայէլեան վարժարանը՝ այս տարի ևս համալսարանական բարձրագոյն դասընթացներու կը յանձնէ ուրիշ վեց ուսանողներ ալ որոնք անցեալ Յուլիսի շրջանաւարտներն են:

Պետրոս Փելիպպոսեան-Իշխակացի-Բժշկութիւն:
Արիս Հիւսէինճեան-Վիճնացի »
Մկրտիչ Մամիկեան-Տրապիզոնցի-Ճարտարարուեստ-գիտութիւն (Ingengneria)
Եղուարդ Գոնտազճեան-Արենցի »
Արամ Էմիրզէ-Իզմիրցի »
Յովհաննէս Կիրեղեան Պօլսեցի »

Ամեն արժանազտած են Բոստանյի համալսարանին մէջ ուր արդէն սկսած են դաշնեթացք եռանդնալից և ջանասէր:

Այս փորձի խմբակն ալ կուզայ ստուարացնել Հայ Ուսանողական Միութիւնը:

Յետոյ ենք որ կենացի զառն և կանխահաւ փորձառութեամբ սկսող այս ուսանողները գիտակից են իրենց պարտքերուն և պիտի համապատասխանեն մեծ սպասումներուն:

Կը մաղթենք իրենց երջանիկ ոկերքն և յաջող վերջ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ Ք

ՄԻ ՔԱՆԻ ՄԵԾ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ
ԱՇԽԱՏԵԼՈՒ ԵՂԱՆԱԿԸ

...~*~...

Հետաքրքրական է միշտ քաջ արուեստաւոր մը դիտել աշխատած ժամանակ, նա մանաւանդ երբ նա զբաղուած է անմահ գործի մը ստեղծման: «Երբ, ուր, ինչ տպաւորութեանց տակ ծնան զլուսն գործոցները, որ այնքան հիացումն կ'ազդեն յիս »: Ամեն մտացի ընթերցող, ինքնիրեն անշուշտ ստէպ այս հարցումն տուած է, և Գէորգ Գուկլան, Չէմբէրս օրագրի մէջ (պրակկ) գոհացումն կու տայ այսպիսի հետաքրքրութեան, խօսելով մի քանի Գաղղիացի և Անգլիացի բանաստեղծներու և վիպասաններու մասին, որոց մեծ մասն առատ նիւթ գանձեր են հրապուրիչ և մոգիչ խտալիայէն:

Բայըըն, Բըլլէր, Գոտիէ:

Բայըըն, ժամանակ մը կերակրուեցաւ չամիչով և սէլցի ջրով, միտքը դնելով, ինչպէս կ'երևի, որ այս կերպ պահեցողութիւնն, նպաստաւոր է գաղափարներու բողբոջման:

Բըլլէր, կէս գիշերի մօտերը կը զգար երեակայութեան տաքանալը, սկերով պատուած անկողնոյ մէջ:

Բայց աւելի ընտրող տիպար մ'է Թէոփիլոս Գոտիէ, վիպասանական ժամանակի ամենքից աւելի երեակայալից և ճարտար գրողներէն մին:

Նորա բարեկամն Մասիմո դիւ Կան կը պատմէ թէ ինչպէս նա զրեց իւր հարսուաւոր անուպանդոտիւնն յիտալիա. «Պիտի ասեն որ այդ գիրքը գրուած է ամենալուրջ առանձնութեան մէջ, իրեն տրամադրելի հարուստ մատենաներով զբաղան մը մէջ, աչքի առաջն ունենալով քաղաքներու յատկագիծն և ամենանշանաւոր թանգարաններու ցանկերն անգամ: Ընդ հակառակն նա իւր ծնունդն առաւ տպա-